

Conclusions. The piano cycle «Urania» belongs to the early period of Fyodor Yakymenko's work, but has the characteristic features of his mature piano opuses. The cycle is characterized by lyrical and dreamlike fantasy images, calm, peaceful, serene states. Bright, rich in alternations, chords of non-tertian structure, consonances with addition and substitution of tones, alternation of consonant and dissonant unstable segments of constructions, a harmonic palette with a predominance of colorful consonances, as well as metro-rhythmic variability – all this testifies to the features of impressionism in the piano cycle.

Key words: Ukrainian composer, style, genre, piano cycles, impressionism, program music, musical language.

Надійшла до редакції 15.05.2024 р.

УДК 784.03 (574)

ПОЛІЖАНРОВІСТЬ У КОНТЕКСТІ ЕСТРАДНОГО МИСТЕЦТВА КАЗАХСТАНУ: НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОСТІ ГРУПИ «А-СТУДІО»

Кди́рова Інеш Осерба́ївна – заслужена артистка України, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри «Музичне мистецтво естради», КВЗО КОР «Академія мистецтв ім. П.Чубинського», Київ, Україна
<https://orcid.org/https://orcid.org/0000-0003-2717-904X>
DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.760>
inesh-k@ukr.net

Рискулов Куаниш Токтарбайович – старший викладач кафедри «Мистецтво естради», Казахський національний університет мистецтв, Астана, Республіка Казахстан
<https://orcid.org/0009-0001-5739-3920>
Kuanysh.ryskulov@mail.ru

Музичне мистецтво кінця XX – початку XXI ст. відзначилося популярністю естрадного виконавства як явища сучасної культури. Жанр естради, популярний в інформаційному просторі телебачення та радіо, привертає увагу не лише широкої аудиторії різних вікових категорій, але й вчених-мистецтвознавців. *Темою статті* є творчість популярної групи «А-Студіо» у широкому розмаїтті жанрів і стилів сучасного естрадного мистецтва. *Мета* – вивчення творчості групи «А-Студіо» як явища сучасної естрадно-масової культури Казахстану на зламі XX–XXI ст. *Методологія дослідження* передбачає поєднання історико-культурного, аналітичного, емпіричного методів, використання музично-теоретичного та виконавського аналізу для фіксації, класифікації та узагальнення результатів. У рамках дослідження проаналізовано шляхи становлення колективу, виявлено особливості поліжанровості музичного стилю групи, визначено вплив «А-Студіо» на формування музичних тенденцій в естрадному мистецтві Казахстану. *Наукова новизна дослідження* полягає в тому, що творчість казахстанських виконавців, на прикладі популярної групи «А-Студіо», вперше розглядається як явище музичної культури постмодернізму. За результатами дослідження зроблено *висновок*, що творчий доробок казахстанської групи «А-Студіо» презентує нову художню інтерпретацію вокально-інструментальних творів, створює зразки казахського музичного мистецтва, синтезуючи національні традиції та сучасні тенденції масової культури епохи постмодернізму, що підтверджує роль групи «А-Студіо» в казахстанській музиці як представників естрадного вокального мистецтва на зламі XX–XXI ст.

Ключові слова: естрадний жанр, масова культура, виконавське мистецтво, колаборація, постмодернізм, поліжанровість, трек, кавер.

Постановка проблеми. Мистецтво естради на сучасному етапі суспільного розвитку привертає увагу різноманітним жанрів та форм утілення творчих ідей у процесі створення музичного матеріалу. Ключовим поняттям у даному дослідженні є феномен групи «А-Студіо» в естрадній музичній культурі. Творчість «А-Студіо» широковідомого протягом тридцяти років вокально-інструментального колективу Казахстану та Євразійського регіону не було вивчено в науковому контексті. У нашому дослідженні творча спадщина групи вперше розглядається як явище музичної культури постмодернізму. Основна мета – розкрити феномен цієї групи у жанрі естрадного національного мистецтва Казахстану.

Матеріалом для мистецтвознавчого аналізу обрано твори композитора та засновника групи «А-Студіо» Б. Серкебаєва, представлені жанрами вокального виконавства.

Об'єкт дослідження – естрадне музичне мистецтво Казахстану на зламі XX–XXI ст. *Предмет дослідження* – творча спадщина групи «А-Студіо» як зразок національного естрадного виконавського мистецтва у розмаїтті жанрів і форм.

Методи дослідження. Окрім загальнонаукового, у дослідженні застосовано методи музикознавчого та жанрово-стильового аналізу, індуктивно-дедуктивний метод вивчення та узагальнення, а також джерелознавчий метод обробки літературного матеріалу.

Аналіз останніх досліджень. Поліжанровість сучасної естрадної музики вражає різноманітним стилів та художніх образів, що створює певні труднощі в понятійно-термінологічному осмисленні та теоретичному викладі в контексті наукового знання. Особливе місце в дослідженнях феноменів культури

та мистецтва посідають наукові праці з філософії, теорії та історії культури М. Бахтіна, М. Вебера, Е. Дюркгейма, М. Кагана, Х. Ортега-і-Гассета, П. Сорокіна, А. Флорера, Й. Хейзінгі та безлічі інших авторів, спрямованих на виявлення основних тенденцій сучасного періоду відповідно до культурних реалій минулих епох.

У контексті нашого дослідження слід приділити увагу феномену масової культури, оскільки естрада є найбільш важливим її компонентом і відображенням рівня культурного розвитку суспільства. «Масова культура» зазвичай використовується як термін, що позначає сукупність культурних елементів, які значно поширені та доступні великій кількості людей. Цей термін може охоплювати різні аспекти культури, зокрема музику, кіно, літературу, мистецтво, моду та інші форми розваг і мистецтва, які можуть бути легко споживані великою кількістю людей.

Масова культура часто асоціюється з поняттям «поп-культури» і являє собою елементи культури, що є популярними на певний час та є тимчасово модними.

Уперше термін «масова культура» введений до наукового обігу М. Хорхаймером у 40-х роках ХХ ст. у критичних статтях про телебачення [12]. У другій пол. ХХ ст., завдяки працям представників Франкфуртської соціологічної школи, термін отримав широку популярність у культурно-філософському аспекті: в ХХ ст. науковці розглядали масову культуру як глобальне соціокультурне явище, яке радикально змінило цивілізацію.

Масова культура як цілісний та специфічний феномен має багатшарову структуру з різноманітним її функціональним проявом, виступаючи в культурному просторі як домінуюча форма художнього мистецтва.

Автори більшості теорій масової культури розглядають її як особливий культурно-соціальний феномен зі своїм генезисом, специфікою та напрямками розвитку. Масову культуру, як культурологічну категорію, розглянула С. Копилова [7], загальнотеоретичний і філософський аналіз феномену масової культури провели у своїх дослідженнях Дж. Сторі [1], М. Каган [5], Я. Любимий [10], соціальні практики масової культури вивчав О. Сінькевич [12]. Результатом стало усвідомлення того, що масова культура являє унікальне явище сучасності, що складається з сукупності культурних цінностей, явищ, видів мистецтва та жанрів, що отримали розвиток та поширення на базі сучасних технологій, засобів масової комунікації й інформації, створюючи популярні в широких масах населення зразки художньої матеріальної та нематеріальної культури.

Дослідження постмодернізму в різних контекстах музики та культури є широким полем наукових студій, що включає в себе як теоретичні міркування, так і практичні спостереження. Ряд авторів зосереджується на вивченні явища постмодернізму в музиці та культурі загалом, виявляючи його характеристики та вплив на сучасне мистецтво. Наприклад, роботи Danuser (1991), Hutchinson (2018), Kramer (2002) та Winkist & Taylor (2003) подають різноманітні погляди на феномен постмодернізму в музиці, а також його вплив на сучасну культурну дискусію.

Таким чином, сучасна течія постмодернізму в музиці пов'язана з еволюцією масової культури і є одним з її компонентів, який активно впливає на формування сучасних музичних трендів та естетичних уявлень.

Новизна дослідження. Дослідження відзначається своєю новизною через фокус на творчості конкретної популярної групи та її впливі на естрадну музику Казахстану, що раніше не було визначено у казахстанській літературі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Музичний Олімп Казахстану понад 30 років прикрашає творчість естрадної групи «А-Студіо». Багатий репертуар, неповторний музичний стиль виконання пісенного матеріалу, який віддзеркалює сучасні тенденції світового шоу-бізнесу, дозволяють визначити цю групу найпопулярнішим вокально-інструментальним колективом Казахстану [9].

Творча біографія «А-Студіо» почалася в 1982 р. Відомий казахський музикант Байғалі Серкебаєв зібрав новий склад групи «Арай» для інструментального супроводу концертних творів Народної артистки Республіки Казахстан Р. Римбаєвої. Вже тоді колектив самостійно випробовував себе в різних музичних стилях, успішно записав три вінілові платівки на фірмі «Мелодія». Після перемоги на Всесоюзному конкурсі артистів естради музиканти групи затвердили нову назву колективу – «Алмата» (1987 р.). Уже в 1988 р. вийшла платівка «Шлях без зупинок» («Тоқтаусыз жол»), в яку увійшли музичні композиції у стилях джаз-рок, фанк та оригінальні обробки казахських народних пісень [2].

За новим трендом шоу-бізнесу колектив змінює назву на «Алмата-Студіо» і продовжує успішно працювати над новими творами. Справжній успіх прийшов 1989 р. після виконання солістом групи Батирханом Шукеновим пісні «Джулія». Колектив привернув увагу А. Пугачової і був запрошений до «Театру пісні» під її керівництвом. Група отримала нову назву – «А-Студіо» і всесоюзну популярність [20].

За період роботи в «Театрі пісні» А. Пугачової (1989–1994 рр.) група записала кілька альбомів із новими хітами у виконанні Б. Шукенова – «Джулія», «Біла річка», «Нелюба», «Стоп, ніч», «Солдат любові», «Ці теплі літні дні», які й досі залишаються популярними та улюбленими для публіки [6].

Після виходу з групи 2000 р. фронтмена «А-Студіо» Б. Шукенова склад колективу неодноразово змінювався. У 2004 р. до групи приєдналася нова солістка – Кеті Тапурія. Хіт «Улетаю» у її виконанні приніс «А-Студіо» шалену популярність. На сучасний період в основному складі групи працюють музиканти-засновники – Байгалі Серкебаєв (клавішні, вокал) і Володимир Миклошич (бас-гітара) і вокалістка Кеті Топурія, що «вдихнула в 2000-х у колектив нове життя» [15].

Мистецький підхід до творчості групи полягає у комплексному вивченні факторів популярності колективу в контексті пісенного матеріалу. Для розкриття теми та досягнення поставленої мети дослідження доцільно провести музичний та жанрово-стильовий аналіз композицій групи.

Аналізуючи творчість групи, відзначимо високий професіоналізм учасників колективу. Багаторічний досвід виконавської діяльності дозволяє якісно відтворити музичний матеріал будь-якої складності. Інструментальні аранжування відрізняються бездоганною якістю, що свідчить про високий рівень володіння технічними прийомами та наявність навичок студійної роботи.

Протягом багатьох років музиканти прагнули до нових музичних тенденцій сучасної естради з метою створити індивідуальний музичний продукт. У результаті, незважаючи на часті зміни учасників групи, колективом створені музичні альбоми, популярні не лише в Казахстані, а і за його межами [24].

Феномен групи полягає у наявності комплексу основоположних факторів. Відповідаючи на питання журналістів про те, в чому секрет успіху групи, учасники стверджують наступне: «у хорошому виконанні пісень, у хороших віршах і якісній музиці» [17].

Наприкінці 80-х років музиканти «А-Студіо» успішно експериментували в стилях «нова хвиля» (new wave) та фанк (funk), створюючи оригінальні версії народних казахських пісень: синтезували фольклорні казахські традиції з музичними тенденціями сучасної естрадної культури. Перший альбом «Шлях без зупинок», як уже наголошувалося, вийшов у 1988 р. на фірмі «Мелодія». Він складається з восьми композицій у жанрах: поп-музика, нова хвиля, софісті-поп, синті-поп російською та казахською мовами [18].

Композиції альбому контрастують між собою за стилістикою та характером виконання. Так, наприклад, пісня «Мене не проведеш» звучить у стилі софісті-поп; «Колискова» меланхолійного характеру – у соул; «Ді-гі-дай» у жанрі синті-поп з елементами народної мелодії; «Легенда про любов» і «Саулемай» – ліричні балади; «Нерозлучна моя», написана у жанрі «нова хвиля», є своєрідним інтерпретуванням казахського народного стилю на європейський лад танцювального характеру.

Пісня «Хто чекає поради» поєднує кілька жанрів – нова хвиля, софісті-поп та синті-поп. Завершує альбом однойменна пісня «Шлях без зупинок» у жанрі синті-поп та софісті-поп. Таке об'єднання жанрів і стилів було незвичайним явищем в естрадно-вокальній музиці Радянського Казахстану. Група «А-Студіо» стала новатором, довела свою креативність та відкрила широкі горизонти творчості для нового покоління музикантів Казахстану [9].

Другий альбом «Джулія» вийшов у 1990 р. у жанрі поп-рок. Цей альбом, завдяки своїй популярності, перевидавався кілька разів. Пісня «Джулія» стала найкращим хітом групи того часу, поєднуючи поп-музику і джаз з елементами казахського фольклору.

Форма пісні куплетна. Вступ має дві частини з варіюванням мелодико-акордової структури. У пісні два куплети з змінами літературного тексту та багаторазовим повторенням приспіву, що надає можливість аудиторії швидко її запам'ятати, забезпечуючи популярність артистам і твору.

На початку 1990-х років група тривалий час співпрацювала з англійською фірмою «Polygram» у Лондоні на запрошення відомого британського продюсера Грега Уолша. У результаті співпраці записані три демо-треки, альбом «Не кохана» і «Грішна пристрасть». Також група плідно співпрацювала зі студією «Союз», випустила чотири альбоми: «Солдат кохання» (1994 р.), «А-СТУДІО LIVE» (1995 р.), «Не кохана» (1996 р.) і «The Best» (1997 р.) [15].

В альбом «А-СТУДІО LIVE» (1995 р.) увійшли 10 треків у жанрі поп-рок: «Джулія», «Біла річка», «Стоп, ніч», «Вільний птах», «Хлопчик Пінг-Понг», «Сезон дощів», «Я не забув», «Будь обережна», «Скажи мені "Так"» [20]. Музику для цього альбому написали Б. Серкебаєв, Н. Вільданов, І. Пушкарьов, Б. Садвакасов, Б. Шукенов, а авторами текстів стали – Є. Шакеєв, І. Резнік, В. Миклошич.

Альбом «Солдат кохання» вийшов у 1994 р. на базі студії «Союз». Він створений у жанрі поп-рок і складається з десяти треків. Автори пісень: Б. Серкебаєв, В. Миклошич, І. Резнік, Є. Шакеєв та інші. Пісні «Солдат кохання» і «Стоп, ніч» – швидко стали хітами завдяки сучасним ритмам, лаконічним куплетам і приспівам. Аранжування мають елементи класичної музики, в акордово-гармонійному викладі для гостроти звучання використано зменшені септакорди. Всі пісні альбому різнопланового характеру. Після виходу цього альбому деякі хіти групи дублюються в усіх подальших альбомах [23].

У 1997 р. група відзначила своє десятиріччя випуском альбому «The Best» із десяти найкращих треків групи 90-х років у форматі CD [21]. У той час колектив активно гастролював за кордоном. Музиканти виступали в травні 1992 р. у Далласі в рамках казахсько-американського фестивалю; фестивалі «Ритм на Ріці» (1993 р.) у Літл-Року та на фестивалі «Азіатський обмін живою музикою» в Шіратаке.

Після виходу зі складу групи Б. Шукенова, керівник колективу Байғалі Серкебаєв запросив в якості солістки Поліну Гріффіс. Разом із нею у листопаді 2001 р. група випустила альбоми «Такі справи» (12 композицій у жанрі поп-рок) і «S.O.S» [19].

«S.O.S» – англomовний альбом групи, що складається з 5 треків. Лейбл Nox Music, формат – CD. Дата релізу – 2001 р., у жанрі electronic, у стилі Disco, Garage House. Пісня «S.O.S» англійською мовою танцювального, легкого характеру, набула особливої популярності в Америці та Європі, завдяки продюсуванню трека британцем Грегом Уолшем. Композиція поєднує елементи поп-музики, клубної музики, диско, electronic, Garage House [3; 194–213.].

У 2004 р. у колективі відбулися значущі зміни: прийшла нова солістка Кеті Топурія, з якою відбулася презентація нового альбому групи – «Улетаю», виданого в 2005 р. лейблом «Veter Entertainment» у форматі CD в жанрах – електроніка, хіп-хоп, поп, європоп, балада, R'n'B / Swing. Всі 10 композицій були танцювального характеру в сучасних ритмах з використанням електронних семплів [22].

Пісня «Улетаю» – у стилі рок з елементами поп-музики, ліричного характеру, контрастує з виконанням солістки. Роковий стиль переважає в пісні завдяки впровадженню домінуючої бас-гітари [11]. Форма пісні – куплетно-приспівна. На початку пісні лунає інструментальний вступ (партії електрогітари та синтезатора), вводячи в основну мінорну тональність – c-moll. Пісня складається з двох куплетів, однакових за структурою. Після приспіву другого куплету – мелодія з розпівом у вокальній партії на склад «на-на-на» в унісон із інструментальним супроводом. Куплети створені у формі періоду з чотирьох фраз: 4+4+4.

Восьмий альбом групи, що отримав назву «905» [22], випустила компанія «Veter Entertainment» (2007 р.). У цьому альбомі музиканти сміливо експериментували з поєднанням різних музичних напрямів: разом із композиціями у стилях dance і pop («Goddess Of The Dance Floor», «Пальто») увійшли треки в нових для групи стилях – orient («Серце між двох вогнів») і R'n'B («Любов прикриває»), rock ballad («Янгол», «Ще люблю», «Чому?») і pop-rock («Біжу до тебе»). Як відзначає Б. Серкебаєв, в альбомі «905» був використаний увесь 20-річний досвід музичної творчості групи [15].

Колаборації між відомими виконавцями стали особливо популярним явищем в естрадній масовій культурі на початку ХХІ ст. Колаборація – це процес співпраці, коли музиканти та співаки об'єднуються для досягнення загальних цілей, виявляючи індивідуальну креативність у створенні музичного матеріалу.

Відповідно до популярних тенденцій 2000-х років, у березні 2008 р. «А-Студіо» випустила спільну пісню «Сердцем до сердца» з групою «Отпетые мошенники». Солістка Кеті Топурія «вперше виступає в незвичайному для себе амплу – фрагментарно виконує мелодійний реп», а також в пісні поєднуються різні сучасні музичні стилі: хіп-хоп, R'n'B, гітарні вставки [21].

Матеріалом для колаборації може бути як нова пісня, так і вже популярний трек виконавця або групи (кавер-версія). У березні 2009 р. група випустила кавер-версію пісні А. Пугачової «Так же, как все», яка пролунала зовсім в іншому форматі. Композиція за своєю структурою являє куплетно-приспівну форму з кодою, розмір 4/4, у тональності h-moll. Пісня складається з куплету (3+3, 3+3) та приспіву (4+3). Слогові акценти тексту збігаються з мелодичними акцентами. Кода побудована на матеріалі приспіву. «Щастя собі прошу» підкреслює основну думку пісні. У кавер-версії пісні змінено акомпанемент (використано драйв із жанру рок-музики) і скорочено для лаконічності третій куплет [8].

Схильність до лаконічності музичної форми притаманна новій концепції кінця ХХ – початку ХХІ ст., яка отримала назву «мінімалізм». Техніка мінімалізму використовується практично в усіх видах сучасного мистецтва [14; 7–20]. У музиці мінімалізм проявляється тенденцією до ладогармонічного спрощення музичного матеріалу, зосереджуючись на певному виразному мелодійному лейтмотиві з наступним його варіюванням [13; 56–66].

Сучасні пісні часто складаються з двох куплетів та приспіву, або повторюваного рефрену з текстом останньої фрази композиції. Зазвичай кульмінація відбувається після другого приспіву (можлива модуляція на більш високий тон, що підкреслює динаміку), а також після повторення приспіву – експресивна кода.

Із виконавчої точки зору в кавер-версії пісні «Так же, как все» відбулися значущі зміни. Вона вирізняється більш контрастним виконанням у порівнянні з оригіналом. Популярні вокальні прийоми, а саме, носовий тванг, белтінг і мікст, надали пісні сучасного звучання.

Альбом «Хвилі» (2010 р.) повертає музикантів до ретро-звучання. Вплив популярних гуртів різних стилів та епох, таких, як «The Beatles», «ELO», «AC/DC», «Pink Floyd», свідчить про музичний еклектицизм та широкий спектр смаків групи. Стилістика пісень під популярні шлягери 60-70-х років вінтажного звучання – прагнення групи об'єднати класичні музичні елементи з сучасним композиційним наповненням.

Після 12-річної перерви колектив випустив альбом «A'21», демонструючи готовність адаптуватися до змін у музичній індустрії і готовності, привертаючи увагу нового покоління слухачів (feat. DeeoXid) [17].

Група «А-Студіо» не полишає творчі пошуки й успішно продовжує свій шлях на естраді, додаючи власний унікальний і витончений стиль та гнучкість у виборі музичних напрямів.

Висновок. У результаті дослідження виявлено, що сучасний напрям постмодернізму в музиці тісно пов'язаний з еволюцією масової культури та відіграє ключову роль у формуванні сучасних музичних тенденцій та естетичних уявлень. У сучасному світі постмодерністська музика виступає як відображення різноманітності та фрагментованості культурних впливів, збагачує музичну спадщину. Серед популярних естрадних колективів Євразійського регіону риси постмодернізму у творчості демонструє казахстанська група «А-Студіо».

Феномен групи обумовлений високим професійним рівнем музикантів, орієнтацією на потреби глядацької аудиторії, універсальним репертуаром та живим виконанням, що відображає сучасні тенденції естрадного мистецтва в Казахстані. Важливою рисою групи є здатність інтегрувати ретро-звучання в сучасні композиції. Разом з тим колектив відкритий до інновацій, випробує у концертній діяльності нові виконавські прийоми, колаборації з солістами та групами різних музичних стилів, що надає творчості «А-Студіо» креативності й зацікавленості аудиторії.

Проведений у рамках дослідження музичний та стилістичний аналіз доводить, що група адаптується до сучасних тенденцій естрадного мистецтва: нестандартна ладогармонізація, фрагментарність сюжету, нерівномірний ритмічний малюнок, синтез різних музичних жанрів – віддзеркалення музичних тенденцій постмодернізму в творчому доробку групи. У репертуарі переважають пісні в сучасних танцювальних ритмах, таких як диско, поп, джаз, рок, фанк, соул, електроніка, хіп-хоп, R'n'B.

Успіх колективу підтверджений нагородами різноманітних музичних фестивалів. Група «А-Студіо» продовжує свій творчий шлях у мистецтві, експериментуючи з різними музичними стилями, демонструючи високий стиль, що відповідає трендам світової естради XXI ст. Важливою рисою творчого доробку групи є поліжанровість і присутність елементів казахського пісенного фольклору, що визначає провідну роль колективу як взірця національного естрадного мистецтва Казахстану на зламі XX–XXI ст.

Перспективи подальших досліджень. Дане дослідження відкриває широкі перспективи для подальших досліджень в галузі впливу різних музичних груп на розвиток музичної культури країни. Подальші дослідження можуть розширити розуміння ролі музичних колективів у формуванні сучасного музичного ландшафту Казахстану.

Список використаної літератури

1. Джон Сторі. Теорія культури та масова культура. Харків : Акта, 2005. 360 с.
2. Жүгінісова Р. Е. Батырхан Шүкенов феномені: шығармашылық мұра және сахна өнері / Өнертану ғылымдарының магистрі академиялық: дәрежесіне диссертация. Нұр-Сұлтан, 2021. 62 б.
3. Журкова Д. А. «Складна доля «простих» форм: вітчизняна традиція вивчення популярної музики». *ХК* 2019, № 1. *Музична культура*. С. 194–213.
4. Забирова Толқын Қалиевна. Эстрадалық вокалдық музыка. *Бас көмекіші*. Алматы, «Қазақ университеті» 2020. 295 б.
5. Қаған М. С. Мәдениет философиясы. Петрополис, 1996. 415 б.
6. Кайсиди И.Г. Қазақстанның қазіргі мистикасында вокалдық және эстрадалық өнердің қалыптасуы. *Философия факторының келесі деңгейі бойынша*: дис. КР, Алматы, 2018. 164 б.
7. Копилова С. В. До питання про вплив масової культури на екзистенціальне поле людини. *Грані*. 2007. № 4. С. 78–85.
8. Музична естрада як вид мистецтва. Т. Жүргеновтің 120- жылдығына арналған «Қазақстан мен Орта Азиядағы білім беруді, мәдениетті және өнерді ұлттық сананың кемелденуіндегі бірегей тәжірибе ретінде жаңғырту» атты Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы. Алматы қ., 1–2 қараша, 2018. 313 б.
9. Мұхитденова Б.М. Қазақстандағы виконавтардың музыкалық эстрадалық тылсымының және әртістерінің дамуы. *Философия ғылымдарының докторы (PhD) дәрежесіне дис.* Алматы, 2018. 311 б.
10. Любимый Я. Масова культура. *Філософський енциклопедичний словник* / В.І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. Київ : Ін-т філософії ім. Г. Сковороди НАН України : Абрис, 2002. 365 с.
11. Сыров В. Н. «Поняттєво-термінологічні аспекти року». *ХК* 2019, № 2. *Естетика сучасного мистецтва*. С.146–159.

12. Соціальні практики масової культури: ідентифікаційний дискурс: монографія / О. Б. Сінкевич; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 359 с. Бібліогр.: М. 330–359.
13. Danuser Hermann. 1991. Postmodernes Musikdenken-Lösung oder Flucht?». / In *Neue Musik im politischen Wandel: fünf Kongressbeiträge und drei Seminarberichte*, edited by Hermann Danuser, P. 56–66. Mainz & New York: Schott. ISBN 37957–17728.
14. Kramer Jonathan. 2002. The Nature and Origins of Musical Postmodernism. In *Postmodern Music / Postmodern Thought*, edited by Judy Lochhead and Joseph Aunder, New York: Routledge. ISBN 0-8153-3820-1 Reprinted from *Current Musicology* no. 66 (Spring 1999): P. 7–20.
15. A'STUDIO [Електронний ресурс]. – URL: [[https:// astudio.ru/history/](https://astudio.ru/history/)]. <https://infourok.ru/>)
16. Зулауф Йохен. Йеске, Михаэль. Хоркхаймер, Макс [Електронний ресурс]. В: *Frankfurterpersonallexikon* URL: <https://frankfurter-personenlexikon.de/node/2782>
17. Орленок А. «А-Студіо» та експерименти в різних жанрах в «А'21». [Електронний ресурс]. *RADIO-R*. 2022. URL : <https://radiator.lt/a-studio-sobrali-jeksperimenty-v-raznyh-zhanrah-v-a-21/>
18. Каспійські новини / А'STUDIO [Електронний ресурс]. Discogs. URL : <https://weekend.rambler.ru/places/38381224-kak-almata-prevratilas-v-a-studio/>
19. A'Studio. SOS. [Електронний ресурс]. Discogs. URL : <https://www.discogs.com/release/2539006-AStudio-SOS>
20. A'Studio. Концерт. 1995. [Електронний ресурс]. Discogs. URL : <https://www.discogs.com/ru/release/2619957-A-Studio-Live>
21. A'Studio. The Best. 1997. [Електронний ресурс]. Discogs. URL : <https://www.discogs.com/ru/release/2620004-AStudio-The-Best>
22. A'Studio. 905. 2007. [Електронний ресурс]. Discogs. URL : <https://www.discogs.com/ru/release/5749285-AStudio-905>
23. A'Studio. XX. 2007. [Ел. ресурс]. Discogs. URL : <https://www.discogs.com/ru/release/6168993-A-Studio-XX>
24. A'Studio. А'21: Ексклюзивно про новий альбом. [Електронний ресурс]. A'Studio Official. URL : https://www.youtube.com/watch?v=mzLgW4gv_Sg

Reference

1. Dzhon Stori. Teoriya kul'turi ta masova kul'tura. Harkiv: Akta, 2005. 360 s.
2. Zhugunusova R. E. Fenomen Batyrhana Shukenova: tvorcheskoe nasledie i ispolnitel'skoe iskusstvo / Dissertaciya na soiskanie akademicheskoy stepeni magistra iskusstvovedcheskih nauk. Nur-Sultan, 2021. S.62.
3. Zhurkova D. A. «Skladna dolya «prostih» form: vitchiznyana tradiciya vivchennya populyarnoї muziki». HK 2019, № 1. Muzichna kul'tura. S.194–213.
4. Zabirowa Tolkyn Kalieva. Estradne vokal'ne vikonavstvo. Navchal'nij posibnik. Almati, «Qazaq universiteti» 2020. 295 s.
5. Kagan, M. S. Filosofiya kul'turi / M. S. Kagan. Petropolis, 1996. 415 s.
6. Kajsidi I. G. Stanovlennya vokal'no-estradnogo vikonavstva v suchasnomu mistectvi Kazahstanu. Disertaciya na zdobuttya stupenya fктора filosofii. RK, Almati, 2018. 164 s.
7. Kopilova S. V.. Do pitannya pro vpliv masovoї kul'turi na ekzistencial'ne pole lyudini // Grani. 2007. № 4. S. 78–85.
8. Muzichna estrada yak vid mistectva // T. Zhyrgenovtiy 120- zhyldyrna arnalran «Qazaqstan men Orta Aziyadary bilim berudi, mädenietti zhāne önerdi ылtyk sananyң kemeldenuindegi biregej tәzhiribe retinde zhaңgyrtu» atty Halykaralyk rylymi-praktikalыk konferencyasy. Almaty қ., 1–2 қараша, 2018.
9. Muhitdenova B. M. Rozvitok mistectva muzichnoї estradi i artistizmu vikonaveiv Kazahstanu. Disertaciya na zdobuttya stupenya doktora filosofii. Almati, 2018. 311s.
10. Lyubivij Ya. Masova kul'tura // *Filosofs'kij enciklopedichnij slovník* / V. I. Shinkaruk (gol. redkol.) ta in. Kiiv : Institut filosofii imeni Grigoriya Skovorodi NAN Ukraїni : Abris, 2002. 365 s.
11. Syrov V. N. «Ponyattevo-terminologichni aspekti roku». HK 2019, № 2. Estetika suchasnogo mistectva. S.146–159.
12. Social'ni praktiki masovoї kul'turi: identifikacijnij diskurs: monografiya / O. B. Sin'kevich; L'viv. nac. un-t im. I. Franka. L'viv: LNU im. I. Franka, 2015. 359 s. Bibliogr.: s. 330–359.
13. Danuser, Hermann. 1991. Postmodernes Musikdenken—Lösung oder Flucht?». / In *Neue Musik im politischen Wandel: fünf Kongressbeiträge und drei Seminarberichte*, edited by Hermann Danuser, R. 56–66. Mainz & New York: Schott. ISBN 37957–17728.
14. Kramer, Jonathan. 2002. The Nature and Origins of Musical Postmodernism. In *Postmodern Music / Postmodern Thought*, edited by Judy Lochhead and Joseph Aunder, New York: Routledge. ISBN 0-8153-3820-1 Reprinted from *Current Musicology* no. 66 (Spring 1999): R. 7–20.
15. A'STUDIO [Electronic resource]. URL: [<https://astudio.ru/history/>]. <https://infourok.ru/>)
16. Zulauf, Jochen. Jeske, Michael. Horkheimer, Max. 2014. [Electronic resource]. URL : <https://frankfurter-personenlexikon.de/node/2782>
17. Orlenok, Angelica. «A-Studio» collected experiments in different genres in “A'21”. [Electronic resource]. *RADIO-R*. 2022. URL : <https://radiator.lt/a-studio-sobrali-jeksperimenty-v-raznyh-zhanrah-v-a-21/>
18. Caspian news. [Electronic resource]. Discogs. URL: <https://weekend.rambler.ru/places/38381224-kak-almata-prevratilas-v-a-studio/>
19. A'Studio. SOS. [Electronic resource]. Discogs. URL: <https://www.discogs.com/release/2539006-AStudio-SOS>
20. A'Studio. Concert. 1995. [Electronic resource]. Discogs. URL: <https://www.discogs.com/ru/release/2619957-A-Studio-Live>
21. A'Studio. The Best. 1997. [El. resource]. Discogs. URL : <https://www.discogs.com/ru/release/2620004-AStudio-The-Best>

22. A'Studio. 905. 2007. [Electronic resource]. Discogs. URL : <https://www.discogs.com/ru/release/5749285-AStudio-905>
23. A'Studio. XX. 2007 [Electronic resource]. Discogs. URL : <https://www.discogs.com/ru/release/6168993-A-Studio-XX>
24. A'Studio. A'21 | Exclusively about the album. [Electronic resource]. A'Studio Official. URL : https://www.youtube.com/watch?v=mzLgW4gv_Sg

CREATIVE HERITAGE OF THE A-STUDIO GROUP IN THE CONTEXT OF NATIONAL VARIETY ART OF KAZAKHSTAN

Kdyrova Inesh – Candidate of Study of Art (PhD) Associate Professor of the Department of Musical Popular Art Communal Higher Educational Establishment Of Kyiv Regional Council «Pavlo Chubynsky Academy of Arts», Kyiv, Ukraine.

Ryskulov Kuanysh Toktarbaevich – Senior lecturer of the department «Variety Art» Of the Kazakh National University of Arts, Astana, Republic Kazakhstan

The musical art of the late 20 th – early 21 st centuries was marked by the extraordinary popularity of pop performance as a phenomenon of modern mass culture. Being an integral part of the information field of television and radio, the pop genre attracts the attention of not only a wide audience of different age categories, but also art scholars. *The topic of this study* was the creativity of the Kazakh group «A-studio» in the context of pop performance at the turn of the 20 th–21 st centuries. *The goal* is to study the creative heritage of the «A-studio» group as a phenomenon of modern pop culture in the post-Soviet space. *The research methodology* involves a combination of historical, cultural, analytical, empirical methods, as well as the use of musical theoretical and performance analysis to record, classify and generalize research materials. *The scientific novelty* of the study lies in the fact that the creativity of Kazakh pop performers, using the example of the popular group «A-Studio», is for the first time considered as a phenomenon of postmodern musical culture. *Based on the results* of the study, it was concluded that the creative heritage of the Kazakh group «A-Studio» presents a new artistic interpretation of vocal and instrumental works, creates unique examples of Kazakh musical art, synthesizing national traditions and modern trends in mass culture, which confirms the important role of the A-Studio group in Kazakh music as representatives of pop performing art at the turn of the 20 th–21 st centuries. *The practical significance.* The results of the research spread knowledge in the field of Kazakh musical art of the modern period and can be used as a basis for new art studies.

Key words: pop genre, mass culture, performing arts, collaboration, postmodernism, multi-genre, track, cover.

Надійшла до редакції 24.04.2024 р.

УДК 432.17.29

ТРАНСФОРМАЦІЯ СКЛАДІВ ВЕСІЛЬНИХ МУЗИК (НА МАТЕРІАЛІ С. НАСТАСОВА ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Буранич Степан – аспірант кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва, Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка
<https://orcid.org/0009-0002-0054-9928>
DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.761>
sburanic@gmail.com

Висвітлено питання, пов'язані з дослідженням трансформаційних процесів, що відбулися у традиційних інструментальних ансамблях с. Настасова Тернопільського р-ну Тернопільської обл. упродовж останніх 100 років. Звернено увагу на склад традиційних інструментальних ансамблів, властивих музичній культурі гомогенного середовища, які змінювалися від 1920 до 2020-х років. Проаналізовано ансамблеві форми музикування та їхні зміни під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів, спричинених сучасними урбанізаційними процесами.

Ключові слова: традиційні інструментальні ансамблі, настасівські музики, музичні інструменти, ансамблеві форми музикування, інструментальна музика, сигнальна музика, українське музичне виконавство.

Актуальність теми. Дослідження трансформаційних процесів, що відбуваються в українській традиційній інструментальній музиці впродовж певного відтинку часу, є актуальними в українському етномузикознавстві та затребуванні часом. Адже вони дають можливість простежити за зміною складів традиційних інструментальних ансамблів, що були властиві для того чи того гомогенного середовища. Ці зміни, поза сумнівом, спричинені як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. А це відбувалося завдяки впливам на традиційне виконавство академічної музики, яка культивувалася у різного роду культурно-просвітницьких товариствах «Просвіта», «Боян», «Торбан» тощо. Саме ці фактори дають можливість розглянути трансформацію традиційної ансамблевої музики, властивій культурі с. Настасова Тернопільського р-ну Тернопільської обл. від 1920 до 2020 років.

Аналіз досліджень і публікацій. Якщо дослідженням традиційної інструментальної ансамблевої музики досліджуваної місцевості займалися такі етномузикознавці як В. Левицький [9], Я. Павлів [11] І. Федун [14], В. Ярмола [16], то на трансформаційні процеси, що відбувалися впродовж столітнього